

ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΡΧΟΝΤΗ

ΠΡΟΑΙΩΝΙΟΣ
ΝΟΜΟΣ

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ 1985

Ο Δημήτρης Ευδ. Αρχοντής γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αγιά της Λάρισας. Στο ίδιο μέρος τον βρήκε απροσδόκητα ο θάνατος στις 7 Μαρτίου του 1985 στα 18 του χρόνια.

Η έντονη ευαισθησία, το πάθος της ειλικρίνειας, η γενναιοψυχία και η γενναιοδωρία, που τον χαρακτήριζαν, τον οδήγησαν στο δύσκολο δρόμο της ουσιαστικής αναζήτησης μέσα στους αντιφατικούς και κρίσιμους καιρούς που περνούμε. Όλη η αγωνιώδης πορεία που χάραξε, από την αρχή της εφηβείας του μέχρι το τέλος, αποτυπώθηκε στα γραπτά του σε μια θαυμαστή ανταπόκριση με τις μεταπτώσεις και τις εμπειρίες του μέσα στη ζωή, μεταπτώσεις και εμπειρίες που χαρακτηρίζονταν από ένα κυρίαρχο στοιχείο: το πόθο του για μια ουσιαστική, ερωτική σχέση με τη ζωή.

Στο βιβλίο αυτό παρουσιάζεται μια επιλογή από τα γραπτά του, γραπτά που μαρτυρούν την έντονη ποιητική φυσιογνωμία του Δημήτρη, την ικανότητά του να προχωρεί πέρα από την ηλικία του, τη δυνατότητά του να συλλαμβάνει τη ζωή σ' όλες τις αποχρώσεις της, με μια ευθύνη κι έναν πόνο ψυχής, που όσοι καλά τον γνώρισαν δεν πρόκειται να λησμονήσουν.

Το βιβλίο αυτό δεν είναι μνημόσυνο ενός αγαπημένου προσώπου. Είναι η πρώτη ώριμη ποιητική συλλογή ενός ανθρώπου, που ο θάνατος του στέρησε τη δυνατότητα να ολοκληρώσει την προσφορά του. Κι έτσι όμως, μ' αυτά τα λίγα, κατόρθωσε να κάνει κάτι πολύ σπουδαίο: να δώσει αξία μεγάλη στα λίγα χρόνια που έζησε και να συνεχίζει να ζει σ' όσους τον γνώρισαν και σ' όσους θα τον γνωρίσουν μέσα από τα γραπτά του.

Αγιά, 20 Μαΐου 1985

1. Θεού λόγια

Δεν είμαστε από καλή πάστα εμείς.
Είμαστε η καλύτερη.
Κι αυτό είναι η απόδειξη
στο ότι εμείς πάμε χαμένοι.
Χαθήκαμε καθώς πηγαίναμε 5
ταξίδι στην ψυχή μας.
Σταθήκαμε πάνω σ' ένα παγωμένο βουνό
και ξαφνικά κυλήσαμε απ' την κορφή στο βούρκο.
Γιατί για βούρκο πρόκειται 10
ετούτη η ζωή μας.
Πολύ θα το 'θελα να ήμουνα ένας θεός!
Τότε να 'βλεπες αγάπη...
Θα χαρίζαμε τα κορμιά μας
στο φεγγαρόφωτο.
Γυμνοί θα γυρίζαμε 15
στις σκοτεινές θάλασσες.
Χαρά και πανηγύρι η ζωή μας.
Δεν είμαστε από καλή πάστα εμείς.
Είμαστε η καλύτερη.
Και μετά από μας ο θάνατος. 20

2/11/83

2. Διαφορά ονείρων

Οι γραφιάδες πάνω στη σκόνη του γραφείου
λιώνουν σωρηδόν από τη ζέστη.
Σβήνουν, γράφουν, σημειώνουν,
νομίζουν πως κρατούν τη γη στα χέρια τους.
Το βράδυ στη βεγγέρα θα γιορτάσουν 5
την επιτυχία του κλάδου με σαμπάνια.
Αύριο πάλι τα ίδια.
Κι έξω μέρα, χαρά θεού.
Και τα παιδιά με τα λουλούδια πλάθουν,
πλάθουν στα δυο τους χέρια με τον ήλιο 10
τα όνειρα του κόσμου.

21/12/83

3. Πάνω σε ξένο στιχο

Αν όλοι μας ζούμε αύριο
θα ψάλουμε ένα επιτύμβιο
για τη χαμένη μας ζωή.
Ζωή παλιά, πεθασμένη, χαμένη
μέσα σε βούρκους από ψέμα. 5
Ποδοπατήθηκαν τα όνειρα
μέσα από χάπια, ενέσεις και ψέμα.
Δεν αφήσαμε την καρδιά
να την κυριεύσει η ζωή.
Τη σταματήσαμε με αχαριστία 10
και βρώμικες πράξεις. Πουθενά αγάπη.
Γι' αυτή την αγάπη που χάσαμε,
γι' αυτήν σας μιλάω.

7/1/84

4. Είμαστε σαν τους τρελούς ενός χωριού

Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού.
Το μικρό κι αποτυχημένο μυαλό μας
δε μας αφήνει περιθώρια
να κτίσουμε' εμείς το δρόμο μας. 5
Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού,
όπου επάνω μας ξεφτίζουν για καλά
οι μνήμες κι οι ασθένειες των άλλων
έτσι, μακριά απ' τη χαρά.
Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού,
που το δικό μας χάλι 10
τους άλλους τους γεμίζει με χαρά,
τους κάνει να αισθάνονται μεγάλοι.
Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού,
που στο διάβα μας σκορπάμε γέλια 15
καθώς βαδίζουμε μ' εκείνο το χαμόγελο
πάνω σε δρόμους ξένους για τους άλλους.
Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού
κι η μοίρα - κοινά αποδεδειγμένη -
να ζούμε σαν σε κάμπους μακρινούς 20
απόμερα, και πάντα τόσο ξένοι.
Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού
και τα καμώματά μας είναι το γέλιο
στα σάπια χείλια όλων των άλλων.

5/2/84

5. Η ηλικία του χρόνου

Το χέρι που άπλωσε και άνοιξε την πόρτα
είναι τώρα νεκρό, ξαπλωμένο στο πάτωμα.
Τα ασεδιάστα κακάσχημα βουνά
γύρω από τους συνανθρώπους μας
έχουν λάβει ένα μήνυμα εντελώς ξένο, 5
τόσο ξένο, που, όποιος το άκουγε, έπεφτε
μ' ένα δυνατό θόρυβο κάτω
χτυπημένος με δύναμη από τη ζηλοφθονία
των υπόλοιπων ανθρώπων που εξαγόραζαν 10
μα δεν μπορούσαν να κατανοήσουν
τι ήταν αυτό που άκουγαν οι λίγοι.
'Ωσπου, κάποια μέρα, μέσα σ' ένα δωμάτιο
με συντελεστές δύο πρόσωπα,
λύθηκε παντελώς το πρόβλημα του ήχου.
Είχαν πια όλοι καταλάβει πού έπρεπε 15
να στρέψουν τ' αυτιά τους για να πιάσουν
εκείνο που λεγόταν τραγούδι της αγάπης.
Κι αυτό έγινε παλιά.
Πολλά χρόνια πιο πίσω από μας.
Τόσο, που εμείς το ξεχάσαμε. 20

14/2/84

6. Άνθρωποι όλων των εποχών

Δυνατοί οι σφυγμοί της καρδιάς και του μυαλού
και διαφυγή στην οθόνη πουθενά.

Καθέννας μας μόνος δρασκελίζει άδειες ώρες
και αναζητεί γυρισμό στο μητρικό στήθος.

Κι η αγάπη τόσο δυνατά δεμένη 5
γύρω από το λαιμό μου

που η ανάσα μαζεύει, όλο μαζεύει·

κι ο γυρισμός ακατόρθωτος γι' αυτούς

που πνίγουν με τα ίδια τους τα χέρια

την ελπίδα στη θάλασσα της απεραντωσύνης. 10

Κι ο θάνατος κάτι που αιωρείται πάνω μας

τη στιγμή που τα πόδια αγγίζουν το έδαφος της ζωής.

Και στο ξέφωτο γυμνοί άνθρωποι, ντροπιασμένοι,
με τα χέρια μπροστά στα σκέλια τους

προσπαθούν να κρύψουν τον άλλο άνθρωπο, 15

που μεγάλωσε, έζησε και πέθανε για γενιές ολάκαιρες

θρεμμένος με το μίσος των ζωντανών

και το κλάμα των νεκρών που βαδίζουν

για τελευταία φορά - σε ξένους και πάλι ώμους -

στη μόνιμη και αδιαπέραστη φυλακή τους. 20

28/2/84

7. Ελάχιστη πληρωμή

Βάσει νόμου και πείσματος
αγοράσαμε τον άνθρωπο
έτσι ώστε να είμαστε όλοι
με τη συνειδησή μας ήσυχη.
Ποτέ όμως δεν ερωτήθη κανείς 5
απ' τους αγορασμένους πια δούλους
να δώσει τον ορισμό της ελευθερίας.
Γιατί τότε θα βλέπαμε μπρος στα μάτια μας
όλη εκείνη την ανθρωπιά
που είναι κρυμμένη τόσον καιρό στην υποταγή. 10
6/5/84

8. Από ένα μέχρι δυό βήματα για τον καθένα μας

Αναγνωρίζουμε τα πατήματα που έστρεψαν την τέχνη μας σε χώρους άλλους, χώρους μαγείας. Βαδίζουμε κάτω απ' τις κεραίες της T.V. και ακόμα πιο κάτω από τον ουρανό	5
που αναλίσκει καθημερινά το φως του. Στρεφόμεστε στις μολυβιές τις άτεχνες, που τέχνη είναι μόνο όταν το φως το αναλίσκόμενο γεμίζει τις ψυχές αυτών που σιγοψιθυρίζουν	10
γύρω από τα πτώματα των θεατών, που τη μαγεία του Βιάν αναζητούσαν εκεί που φτάνει η Αθανασία. Μέσα από το πορτραίτο του Dorian Gray, μέσα από την αλυσόσπαρτη ζωή μας,	15
πίσω από τον τοίχο, που οι καπνοί φεύγοντας για μια στιγμή στα δεξιά ολοκληρώνουν μια κυκλική πορεία γύρω από τα μελανιασμένα και γδαρμένα πόδια μας. Μέσα λοιπόν απ' όλα αυτά	20
τρελοί, όμορφοι, καλλιτέχνες και ποιητές μαζί ολοκληρώνουμε το έργο του ωραίου. Το έργο μιας γενιάς που πείνασε και έζησε τη διασπορά της φύσης. Εκεί λοιπόν αναγνωρίζουμε και κατατάσσουμε	25
το ρόλο του καλού και άγνωστου στρατιώτη.	

Εκεί, όπου οι αλυσίδες πέρασαν
πέρα για πέρα την καρδιά μας και τα χέρια.
Εκεί, όπου όλοι μας ζητήσαμε
30 μια αναγνώριση του ίδιου του εαυτού μας.
Εκεί, όπου οι βιβλικές μορφές
συνθέτουν σονέτα για τον έρωτα,
την τέχνη και το φως
που χύνεται μέσα στο στερέωμα,
35 πάνω από τη θολούρα
των φώτων της νυχτερινής πόλης,
καθώς κοιτώ από τη βεράντα μου μακριά,
εκεί που επικρατεί νεκρική σιγή
σε ζώων πόδια.

29/5/84

9. Κανείς δεν φεύγει

Και τελικά τα σύνορα άνοιξαν
αλλά κανείς δεν έφυγε.
Όλοι φοβηθήκανε κείνους τους φαντάρους
που με τη λόγχη στ' όπλο
μαζεύουν τους στασιαστές 5
και τους γυρίζουν πίσω στην πραγματικότητα.
Ας ήτανε τα σύνορα ανοιχτά·
κανείς δεν ξεκουνήθηκε να φύγει.
Μόνο ένας τρελός, παράτολμος γεράκος 10
έφτασε μέχρι την άκρη της γραμμής,
αγνάντεψε πέρα μακριά κόντρα στον ήλιο
κι ύστερα γύρισε αργά στη θέση του
συνεπαρμένος από την π ρ α γ μ α τ ι κ ό τ η τ α .
Και αφού πρώτα έφτυσε 15
όλους τους αγωνιστές από εφτά φορές,
εκείνος ο τρελός
- δύσκολα φεύγει από τη μνήμη -
που χάραξε πορεία προς το άπειρο
(κοινός θνητός σαν όλους μας)
βρέθηκε νεκρός κάτω από ένα βράχο 20
κρατώντας στο κάθε χέρι του
από ένα μάτι βγαλμένο από το πρόσωπό του.
Το ένα κοιτάζε πέρα από τα σύνορα
και τ' άλλο κοιτάζε δειλά
βαθειά μέσα στο στήθος του. 25

21/10/84

10. [Ἄτιτλο]

Τώρα μαθαίνουμε την υπομονή·
πρόσωπα γεμάτα ρήγματα
όπου χωρούσαν λογίων κατατρεγμοί
κι άλλοτε παλιοί μύθοι έστεκαν στο δρόμο
και μας γύριζαν πίσω: 5
λεηλασίες, πανικός, ερήμωση...
Όμως είναι στιγμές
που στη μνήμη κάποιου περνάει, άξαφνα,
μια αχνή σκηνή από τ' αλλοτινά μεγάλα
και τότε οι ζητιάνοι μαζεύουν το χέρι τους 10
σα να 'ναι αρκετό για σήμερα το κέρδος.
Όταν, τέλος, ήρθαν οι αγγελιοφόροι
τους βάλαμε να διηγηθούν
καταλεπτώς τα πράγματα.
Δε χωρούσε αμφιβολία: 15
όλα είχαν χαθεί.
Δεν είχαμε ούτε σπίτι πια, ούτε τιμή.
Οι γυναίκες έκλαψαν, όπως πάντα,
κι όπως πάντα οι άντρες
σκυμμένοι κοιτάζαν το χώμα. 20
Μόνο ο τυφλός χαμογελούσε
καθώς το ραβδί του, το σοφό,
τον πήγαινε πέρα από τη ματαιότητα,
μες στο σκοτάδι.

1984

11. Περί ανέμου

Ο άνεμος παίζει με τα μαλλιά
της γυμνής γυναικός που
τυχαία βρέθηκε στο παράθυρο.
Οι τύχες παίζουν με τους ανθρώπους
και οι άνθρωποι με τις τύχες τους. 5
Το παιχνίδι είναι για να γνωρίζουμε.
Κι όσο γινώσκουμε τόσο αναλίσκουμε·
κι όταν πια δεν έχουμε να ξοδέψουμε
τόσο μαθαίνουμε.
Κι ο άνεμος εξακολουθεί να παίζει 10
με τα μαλλιά της γυμνής γυναικός που
τυχαία βρέθηκε στο παράθυρο.

11/11/84

12. Νεκρό σημείο

Νεκρό σημείο. Ζωντανές μόνο οι αναμνήσεις μας. Ανάμνηση αγαπημένων προσώπων. Χαθήκανε όλοι μέσα σ' έναν κόσμο. Πραγματικότητα και φαντασία.	5
Νεκρό σημείο. Πράγματι κοιτάζω στο παράθυρο. Φιγούρες ακαθόριστες. Πιο μακριά από τη συνειδησή μου.	10
Νεκρό σημείο. Φαντάζομαι τον εαυτό μου γέρο. Ανίκανο να σκύψει στα προβλήματά του. Οι ακαθόριστες φιγούρες ξαναγουρίζουν.	15
Νεκρό σημείο. Τα περνάω όλα με μια βούρτσα. Τα βάφω στο χρώμα που αγαπώ. Παίρνουν έτσι το σχήμα που αρμόζει.	20
Νεκρό σημείο. Φαντασία και πραγματικότητα. Φιγούρες - φιγούρες - φιγούρες. Πρόσωπα - πρόσωπα - πρόσωπα. Αναμνήσεις αγαπημένων προσώπων. Όλα είναι ζωντανά.	

9/12/84

13. Προαιώνιος νόμος

Εκεί όπου στεκόμαστε, εκεί λοιπόν
ζυγιάζουμε καλά τα βήματά μας.
Πάνω από το κενό σπάζουμε,
επιδέξια πάντα,
τη μέση μας φροντίζοντας για την ισορροπία μας. 5
Αν τη χάσουμε, χάσαμε.
Μα τα ομιχλώδη νέφη διαλύθηκαν
και το μάτι μας ατένισε ξανά τον ορίζοντα.
Τα μάτια μας δακρύσαν στο άπλετο φως.
Κι έπειτα, φροντίζοντας πάντα την ισορροπία μας, 10
τα μηνίγγια μας γεννήσανε τέρατα ονειρώδη.
Οι άνθρωποι, προαιώνιος νόμος, τρέφονται
με εικόνες.
Οι εικόνες, είναι σαν ίδιο νόμο, τρέφονται
με ανθρώπους.
Όλη η προβληματική είναι να τραφούμε και να
ζήσουμε. 15
Μα η ζωή μας τρέφεται με τη ζωή. 15
Κι εμείς ανίσχυροι στεκόμαστε και βλέπουμε
- εκεί που ζυγιάζουμε τα βήματά μας,
αδέξια πλέον -
να ροκανίζει η ζωή μας τη ζωή.
Κι αδέξια βαδίζουμε πάνω στο σκοινί 20
που γεφυρώνει το κενό.

28/1/85

14. Περί τέχνης ο λόγος

Η τέχνη δεν είναι μικρό μωρό
για ν' αναθρέφεται μ' ό,τι του δίνουμε.

Η τέχνη δεν είναι μεγάλη μητέρα
για να μας βυζαίνει με τα στήθη της.

Η τέχνη δεν είναι ο τρελός 5
που καθημερινά περιπαίζεται στα καφενεία.

Δεν είναι ούτε ο σοφός
που θα μας δώσει τις συμβουλές του πώς θα
γειάνουμε.

Η τέχνη είναι μεγαλείο 10
και ζητάει λύτρωση
από τους αγάριστους.

28/1/85

15. Ανατολικά της Αγιάς, αρχές του Φλεβάρη του '85

Το μάτι μου αγγίζει μακρυνά - πέρα στο σημαδεμένο
δέντρο.

Το δέντρο μου λοιπόν είναι αυτό,
εκεί που αγγίζει τη γραμμή του βουνού
που στέκει θεόρατο πίσω του.

Πιο πίσω πολιτείες γυμνές και ξέμπακρες 5
σαν ερείπια μετά τον πόλεμο.

Από τ' ανατολικά ξεφουσκώνει η θάλασσα
καθημερινά

και ταράζει τις αμμουδιές του Αιγαίου.

Πάνω εκεί άνθρωποι βαδίζουν
με ενδυμασία άκρως καλοκαιρινή μα -παρ' όλα
αυτά- επίσημη. 10

Κι είναι ακόμα Φλεβάρης μήνας.

Σκάει κι ο πρώτος ανθός του έρωτα.

Αργά και προσέχοντας τη θάλασσα
περπατάμε κάτω από το χείμαρο του φωτός.

Ένας ελληνικός ήλιος που ατενίζει το μέλλον
βέβαιος 15

χαράζει πορεία προς τα δυτικά.

Καπνοί παντού κι οι ανάστενάρηδες
ταιριάζουν με τα γυμνά τους χέρια

τα πόδια τους πάνω στα πυρωμένα κάρβουνα.
Και της ξεγλυστράμε της ζωής 20
τόσο πονηρά, που πάντα αυτή -από πείσμα μόνο-
μας κυνηγάει.

Μας προφταίνει πάνω από τον ώμο μας
και μεις, χωρίς αιτία, της ξεφεύγουμε πάλι.

Ο ήλιος έσκασε πάνω στα μάρμαρα
κι εκείνα πήραν το χρώμα 25
του φωτισμένου από ένα κερί χεριού.
Τα μάρμαρα ντροπιασμένα κρύφτηκαν.
Λαχτάρισε το μάτι μου το δέντρο.

Γυρνώντας από τ' ανατολικά σκύψανε τα δέντρα
να με γνωρίσουν.
Τ' απώθησα τρομαγμένος. 30
Τώρα, μετανιωμένος βαθειά, τα ψάχνω.
Ντροπιάστηκαν και κείνα και φύγαν. Μαζί τους και
τα μάρμαρα.
Κοιτάζοντας τώρα, το μάτι μου τίποτα δεν αγγίζει.
Και τα βουνά χαμήλωσαν το ύψος τους.
Οι πολιτείες όμως μένουν πάντα εκεί, έρημες,
γυμνές και ξέμπακρες, 35
γεμάτες πίκρα και απογοήτευση
σαν τους ανθρώπους την πρώτη μέρα μετά τον
πόλεμο.

Στ' ανατολικά ο ήλιος άλλαξε τροχιά και χάθηκε.
Μήτε οι άντρες φαίνονται να βαδίζουν στις
αμμουδιές.

Μόνο τα κοριτσόπουλα με φανταχτερά φορέματα 40
που πάνω τους πέφτουν τα μαλλιά τους ξέπλεκα
- μαύρα, καστανά, ξανθά ή κόκκινα -
περιμένουν ακίνητα -ολόϊδια αγάλματα-
τον ήλιο να γυρίσει από το μέρος τους.
Και έχουν μέσα τους κρυφή την ανάγκη της
έκφρασης 45
σ' ένα γυμνό κορμί, σ' ένα λευκό χαρτί.

Και περιμένοντας είδαν τον ήλιο
ασπιδοφόρο ν' ανεβαίνει πολεμώντας
όντας ο ίδιος ένας πόλεμος.

Και το δέντρο -σαν για τίποτα να μη νοιάζεται- 50
στήθηκε και πάλι εκεί μονάχο του
περιμένοντας το βλέμμα μου να τ' αγγίξει.

7/2/85

16. Το παραμύθι της μετανάστευσης

Ανακατωμένα μαλλιά στο πέλαγος.

Αστρα που σβήνουν κουρασμένα.

Το δάσος που χάθηκε από τις φλόγες του μόχθου
και η εντόπιση των κρυστάλλινων λόφων.

Τα βουνά γυμνά καρτερούν βροχή ζωογόνα. 5

Στους κάμπους λιβάδια τεράστια οι παπαρούνες
και τα ζώα που τρέχουν άκεφα στις φωλιές τους.

Ο κάματος των αρχαίων μορφών εμφανίζεται
συχνά, εκεί που οι άνθρωποι αργά το βράδυ
πίνουν για να αποτρέψουν τη μοίρα τους. 10

Τα πρόσωπά τους από την πείνα χαλάσανε.

Η εξαθλίωση τους μαύρισε τα μάτια.

Κατά χιλιάδες οι άνθρωποι αποδημήσανε
μαζί με τα ζώα τις φθινοπωρινές μέρες.

Η γη μαύρισε από τη ζέστη. 15

Ανοίγουν πηγάδια για να ξεδιψάσουν

κι η γη πετάει μπρος τους αίμα.

Αυτό το αίμα τους το μάζευε για χρόνια.

Κι έπειτα όλοι πέσαν στη γη ετοιμοθάνατοι.

Μόνο όσοι γλυτώσαν τρέξαν στη θάλασσα 20

και ξαπλώσαν μέσα της με το πρόσωπο στον ουρανό.

Περιμένουν κι αυτοί το μοιραίο.

Ανακατωμένα μαλλιά στο πέλαγος

κι αστρα που σβήνουν στα κουρασμένα μάτια τους.

20/2/85

17. Κύκλος

Μυθοπλασίες, ανασκευές, δικαίωμα
αγανακτισμένου λόγου.
Ασφυκτικά αγκαλιασμένοι πίσω από γυάλινους
τοιχούς
προς όφελος των θεατών που ωρύνονται.
Η αναζήτηση του φωτός στάθηκε άσκοπη δω πέρα
5 μια και βρέχει για εικοστή μέρα σήμερα.
Εργάτες που βαδίζουν με τα δρεπάνια στο χέρι
και απρόθυμοι μπαίνουν στα κτήματα του θερισμού.
Καιρός του σπείρειν, καιρός του θερίζειν.
Μοχλοί εγκάρδιας συμπεριφοράς.
Κεφάλια σηκωμένα ψηλά, έτοιμα για
κομπορημοσύνη. 10
Καρδιές κρύες και τα χέρια στις τσέπες ακόμα
παγωμένα.
Το φαγητό που δεν τέλειωσες, η μύγα που πέταξε
πάνω του
και οι λέξεις που παίζουν το ρόλο τους
ανίσχυρες να καταλήξουν στα χείλη του ρήτορα.
Από το βήμα της ευθύνης ο στρατιώτης προχώρησε 15
και στάθηκε πάνω από το κενό της σιωπής,
μιας σιωπής που ξεχύνεται σαν βουητό από τους
τάφους
που θάψανε τους ήρωες.
Να μιλήσει για ήρωες, να μιλήσει για ήρωες·
τα δασκαλεμένα χείλια του εκεί τον οδηγούν. 20
Μα η σιωπή τον πνίγει κι ο κόμπος όλο κι ανεβαίνει.
Έχει χαθεί η εμπιστοσύνη και τα μάτια γυρίζουν

ζεβρόδεξα άσκοπα.

Μα ο πόνος μεγάλος· κι οι εργάτες ακόμα θερίζουν.

Κι αργότερα ο πόνος θα μεγαλώνει καθώς τα

στάχια θα μεγαλώνουν.

Κλείσαμε κύκλο γύρω από τον εαυτό μας. 25

Μυθοπλασία, ανασκευές, αγανακτισμένος λόγος,

εργάτες, δρεπάνια, στάχια, φαγητό που δεν τέλειωσε,

στρατιώτες, ήρωες -και τι να πεις γι' αυτούς- εαυτός.

Όλα είναι ανάγκη της έκφρασης.

3/3/85

[Δύο λόγια]

Η συνεχής επανάληψη μιας λέξης, η οποία δηλώνει κάτι το ουσιώδες (ελευθερία, ανθρωπιά, αγάπη) φθίρει και αδυνατίζει την έννοια. Το μόνο που μένει είναι ο τύπος. Ο αγανακτισμένος τύπος μιας αγαπημένης μας έκφρασης. Η έννοια μένει κουτσή και χωλαίνοντας προσπαθεί να βαδίσει στους δρόμους της πραγματικής της υπόστασης. Μόνο που το αδυνάτισμα την κάνει να πεθαίνει πριν εισχωρήσει στη συνείδηση των ανθρώπων.

Η ευθύνη και η υπευθυνότητα είναι ίσως από τις λίγες λέξεις που κάθε άλλο παρά συνηθίζονται από τους ανθρώπους. Έτσι η έννοιά τους μένει αναλλοίωτη και ακέραια. Γι' αυτό και ο άνθρωπος δεν μπορεί να την ακολουθήσει, δεν μπορεί να την κατανοήσει και να την αλλοιώσει. Απωθώντας την έννοια απωθεί συνεχώς και την πράξη της υπευθυνότητας.

Όταν δεν συνηθίζουμε μια λέξη είναι γιατί δεν συνηθίζουμε την πράξη. Αλλά και πάλι, μερικές φορές, συνηθίζουμε μια λέξη για να αδυνατίσουμε την πράξη και να μπορέσουμε έτσι εύκολα να την αναλάβουμε.

Προσέξτε· γιατί ο λόγος έχει την ίδια πολιτική βαρύτητα με την πράξη.

Πίνακας Περιεχομένων

	σελ.
1. Θεού λόγια	7
2. Διαφορά ονειρών	8
3. Πάνω σε ξένο στίχο	9
4. Είμαστε σαν τους τρελούς ενός χωριού	10
5. Η ηλικία του χρόνου	11
6. Άνθρωπος όλων των εποχών	12
7. Ελάχιστη πληρωμή	13
8. Από ένα μέχρι δύο βήματα για τον καθένα μας ...	14
9. Κανείς δεν φεύγει	16
10. [Άτιτλο]	17
11. Περί ανέμου	18
12. Νεκρό σημείο	19
13. Προαιώνιος νόμος	20
14. Περί τέχνης ο λόγος	21
15. Ανατολικά της Αγίας, αρχές του Φλεβάρη του '85	22
16. Το παραμύθι της μετανάστευσης	25
17. Ο κύκλος	26
18. [Δύο λόγια]	28

Οι πρώτοι στίχοι των ποιημάτων

	σελ.
1 - Δεν είμαστε από καλή πάστα εμείς	7
2 - Οι γραφιάδες πάνω στη σκόνη του γραφείου	8
3 - Αν όλοι μας ζούμε αύριο	9
4 - Είμαστε οι τρελοί ενός χωριού	10
5 - Το χέρι που άπλωσε και άνοιξε την πόρτα	11
6 - Δυνατοί οι σφυγμοί της καρδιάς και του μυαλού	12
7 - Βάσει νόμου και πείσματος	13
8 - Αναγνωρίζουμε τα πατήματα	14
9 - Και τελικά τα σύνορα άνοιξαν	16
10 - Τώρα μαθαίνουμε την υπομονή	17
11 - Ο άνεμος παίζει με τα μαλλιά	18
12 - Νεκρό σημείο	19
13 - Εκεί όπου στεκόμαστε, εκεί λοιπόν	20
14 - Η τέχνη δεν είναι μικρό μωρό	21
15 - Το μάτι μου αγγίζει μακριά - πέρα στο σημαδεμένο δέντρο	22
16 - Ανακατωμένα μαλλιά στο πέλαγος	25
17 - Μυθοπλασίες, ανασκευές, δικαίωμα αγανακτισμένου λόγου	26
18 - Η συνεχής επανάληψη μιας λέξης	28

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΠΡΟΑΙΩΝΙΟΣ ΝΟΜΟΣ»
ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΕΥΘ. ΑΡΧΟΝΤΗ ΤΥ-
ΠΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕ-
ΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε. ΣΕ 500
ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 1985 ΜΕ
ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ Μ.Ε.Σ. ΑΓΙΑΣ «ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ
ΔΑΛΛΑΣ». ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕ-
ΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟ-
ΣΗΣ ΕΚΑΝΑΝ ΟΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΓΙΩΡ-
ΓΟΣ, ΜΠΕΧΛΙΒΑΝΗΣ, ΘΩΜΑΣ, ΑΡΧΟ-
ΝΤΗΣ ΕΥΘ. ΑΧΙΛΛΕΑΣ.